

двох головних: любов до Бога та любов до ближнього: “Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, усією душею твоєю, всією думкою твоєю й усією силою твоєю”, “Люби ближнього твого, як себе самого” (Мт. 22,37–39; Мк. 12,30–31; Лк. 10,27). Любов є їхньою суттю та повнотою. Перші три заповіді Декалогу (Десяти Заповідей Божих) говорять про любов до Бога, а решта сім – про любов до ближнього. Святе Письмо наголошує: “На ці дві заповіді ввесь закон і пророки спираються” (Мт. 22,40).

Релігійні цінності, які пропонуються для духовно-морального виховання, допоможуть педагогам в українських навчальних закладах усвідомити важливість духовного й морального зростання студентської молоді та власну відповідальність за їхнє виховання в цьому напрямку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрушко В.Т., Огірко О.В. Релігієзнавство: проблеми і перспективи викладання: навч. посібник. Львів, НЛТУ України, ЛНУВМБТ ім. С.З. Ґжицького, 2011. 316 с.
2. Ващенко Г. Виховний ідеал. Полтава, 1994. 208 с.
3. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: навч. посібник. 3-тє вид., доопрац. і доп. К.: Знання, 2008. 566 с.
4. Огірко О.В. Християнська етика: навч. посібник. Острог: Національний університет “Острозька академія”, Суми: В-во “Ярославна”, 2012. 324 с.
5. Огірко О.В. Християнська етика для всіх: словник християнсько-етичних термінів. ЛНУВМБ ім. Степана Ґжицького. Черкаси Львів. 2016. 273 с.

Артем БЕРЕЗІЮК

*Здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Ґнатюка,
Тернопіль, Україна
abereziuk1991@gamil.com*

РЕЛІГІЙНІ ЦІННОСТІ: ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ ТА СУЧАСНИЙ ДОСВІД У КОНТЕКСТІ ПОЛІТИКИ СВЯТОГО ПРЕСТОЛУ ЩОДО РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ 2014-2025 РР.

Вступ. Релігійні цінності завжди відігравали важливу роль у формуванні національної ідентичності та суспільної свідомості. У контексті російсько-української війни, що розпочалася ще в 2014 році, релігійні інституції стали не лише духовними, а й політичними акторами, впливаючи на хід подій та міжнародні відносини. Особливу увагу привертає позиція Святого Престолу, який, хоча й офіційно зберігає нейтралітет, все ж таки виявляє активність у пошуках шляхів до миру.

Історична пам'ять та релігійна ідентичність. Історична пам'ять українського народу тісно пов'язана з релігійними традиціями, зокрема з православ'ям. Протягом століть Україна перебувала під впливом різних імперій, що часто використовували релігію як інструмент контролю. Особливо це стосується Московії, де Російська православна церква (РПЦ) стала важливим елементом ідеологічної експансії. У ХХ столітті, після здобуття незалежності, Україна прагнула відновити свою релігійну ідентичність, що призвело до створення Української православної церкви Київського патріархату та пізніше до утворення Православної церкви України (ПЦУ) [1].

Однак, на сході країни, де традиційно сильні позиції має УПЦ Московського патріархату, релігійна ситуація залишалася складною. Ця церква часто виступала як інструмент російської пропаганди, підтримуючи ідеї «русского мира» та сприяючи політичним цілям Кремля [1].

Роль Святого Престолу. Святий Престол, очолюваний Папою Римським, офіційно дотримується нейтральної позиції щодо конфлікту в Україні. Однак, Папа Франциск неодноразово висловлював занепокоєння з приводу насильства та гуманітарної ситуації, закликаючи до миру та діалогу. Зокрема, 25 лютого 2022 року він зустрівся з російським послом при Святому Престолі, що стало безпрецедентним кроком у дипломатичній практиці Ватикану [2].

У квітні 2023 року Папа ініціював «миротворчу місію», яка мала на меті сприяти припиненню вогню та започаткуванню мирних переговорів. Ця ініціатива викликала різні реакції як в Україні, так і в Росії, зокрема через відсутність прозорості та інформування про деталі місії [2].

Вплив війни на релігійне життя в Україні. Війна значно вплинула на релігійне життя в Україні. Згідно з дослідженням Центру Разумкова, 68% українців у 2024 році вважали себе вірянами, що на 6% менше, ніж у 2022 році. При цьому спостерігається зростання підтримки ПЦУ та скорочення прихильників УПЦ Московського патріархату [3].

Церкви активно долучилися до надання допомоги під час війни: понад 70% опитаних зазначили, що релігійні громади надавали гуманітарну допомогу постраждалим та переселенцям. Однак, існують і випадки, коли релігійні громади висловлювали підтримку діям Росії або співпрацювали з окупаційною владою [4].

Висновки. Релігійні цінності та історична пам'ять відіграють ключову роль у формуванні національної ідентичності України. Позиція Святого Престолу щодо російсько-української війни демонструє прагнення до миру, але також виявляє складність у балансуванні між нейтралітетом та активною участю у миротворчих ініціативах. Водночас, війна суттєво трансформує

релігійне життя в Україні, впливаючи на конфесійні орієнтації та роль церков у суспільстві.

У майбутньому важливо продовжувати діалог між релігійними інституціями та державою, сприяючи зміцненню національної єдності та духовного відродження країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ольга Хмільовська. Релігійний вимір війни росії проти України: контекст національної безпеки. URL: <https://journal.ifaiz.edu.ua/index.php/gp/article/view/445>
2. Фонд Громадської Дипломатії. Роль Святого Престолу та інституту Папи Римського в російсько-українській війни (2022-2023 рр). URL: <https://civildiplomat.com/analytic/rol-svyatogo-prestolu-ta-institutu-papi-rimskogo-v-rosijsko-ukrainskoi-vijni-2022-2023-rr>
3. Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики. Українське суспільство, держава і церква під час війни: церковно-релігійна ситуація в Україні-2024. URL: https://kompkd.rada.gov.ua/news/main_news/76570.html
4. Разумков Центр. Війна і Церква. Церковно-релігійна ситуація в Україні 2022р. (листопад 2022р.). URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/viina-i-tserkva-tserkovnoreligiina-sytuatsiia-v-ukraini-2022r-lystopad-2022r>